

MONTEVERDİ'NİN TROMBONLARI KULLANARAK OPERA SANATINA GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Mert Can PARLAR

Araş. Gör., Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı
mparlar@hacettepe.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-7722-426X

Parlar, Mert Can. "Monteverdi'nin Trombonları Kullanarak Opera Sanatına Getirdiği Yenilikler". idil, 110 (2023 Ekim): s. 1716–1723. doi: 10.7816/idil-12-110-08

ÖZ

Monteverdi'nin 1607 tarihli L'Orfeo eseri, operanın sanatsal ve teknik gelişiminde önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir. Yunan mitolojisinden Orfeo ve Eurydice'nin trajik aşk hikayesini konu alan opera, dikkat çeken müzikal yaklaşımı, dramatik sahneleri ve güçlü duyguları segileme biçimi ile dramatik ve etkili bir opera sanatının kurulmasına öncülük etmiştir. Monteverdi'nin, L'Orfeo operası ile ortaya koyduğu yenilikçi tarz geniş bir orkestranın kullanımı ile dikkat çeker. Eserde yaklaşık 40 enstrüman, belirli sahneleri ve karakterleri tasvir etmek için farklı gruplar halinde düzenlenmiştir. Tam bir orkestrasyon yapısından söz edilemese de Rönesans geleneğine göre icracıların besteci tarafından verilen talimatları takip etmesi ve önemli ölçüde doğaçlama yapma özgürlükleri, her bir performansı eşsiz kılmaktadır. Monteverdi orkestrası, yaylı çalgılar ve nefesli çalgılar bakımından zengin bir enstrüman kadrosuna sahiptir. Orfeo'da genellikle, telli çalgılar, klavsenler ve flütler pastoral temaları, bakır üflemeli çalgılar ise yeraltı dünyasının duygularını tasvir etmektedir. Bu yeni orkestrasyon yaklaşımı, her bir çalgının topluluk içinde daha etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamıştır. 17. yüzyılın başlarında nispeten yeni bir enstrüman olan trombonlar, Orfeo operasında Monteverdi'nin etkileyici müzik yaratma vizyonunu gerçekleştirmesine yardımcı olmuştur. Monteverdi'nin trombonları sıradışı kullanma yöntemi bu eserin en dikkat çekici özelliklerinden biridir ve çalgının opera ve oratoryo gibi türler de dahil olmak üzere orkestral müzikte önemli bir rol edinmesine yardımcı olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Trombon, Monteverdi, Orfeo, Opera Orkestrası

Makale Bilgisi:

Geliş: 2 Eylül 2023

Düzeltilme: 15 Ekim 2023

Kabul: 26 Ekim 2023

© 2023 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

L'Orfeo, bazen L'Orfeo olarak da adlandırılan, Claudio Monteverdi'nin Alessandro Striggio'nun metniyle bestelediği erken Barok operasıdır. İlk performansı 24 Şubat 1607'de Mantua sarayında gerçekleşen beş perdelik eser bir "*favola in musica*" yani "müzikal masal" olarak adlandırılır. Opera tarihinin henüz gelişim aşamalarında yazılmış olsa da, türün en önemli yapıtlarından biri olarak kabul edilir. Orfeo operası, Yunan mitolojisinde Orfeus'un hikâyesine dayanmaktadır ve Orfeus'un yeraltı dünyasına inişini ve ölen eşi Eurydice'yi yaşayanlar dünyasına geri getirme çabasını anlatır. 1607 yılında Mantua'da yıllık karnaval sırasında bir saray performansı için yazılan Orfeo'nun, Monteverdi'nin 1610'da bestelediği "*Vespro della Beata Vergine (Vespers for the Blessed Virgin)*" ile birlikte, Mantua'da yaşadığı dönemde elde ettiği en önemli başarılarından ve yeniliklerden biri olduğu söylenebilir.

Orfeo, operanın gelişiminde önemli bir dönüm noktasını temsil eder. Monteverdi, bu eserde "recitativ", "arya", "koro" ve "orkestra" gibi operanın temel öğelerini bir araya getirerek yeni bir müzikal türün yaratılmasına öncülük etmiştir. L'Orfeo, ilk gerçek modern opera olarak kabul edilir.

Monteverdi, ilk operaların pek ilkel durumda olan çalgı eşliğini zenginleştirmiş, otuz kişiden fazla üyesi olan orkestralar kullanmış, çalgı müziğinin dramla kaynaşmasını sağlamış, yalnız recitative biçimine saplanıp kalmamış, aria, düet, trio gibi ses müziği biçimlerini de kurmuştur (Mimaroglu, 1995: 35).

L'Orfeo'nun dikkat çekici yönlerinden biri de Monteverdi'nin trombon kullanımınıdır. Trombonlar, 17. yüzyılın başlarında nispeten yeni enstrümanlardır ancak Monteverdi güçlü ve etkileyici müzikal duygular yaratma potansiyellerini fark etmiştir. Orfeo'da dramayı güçlendiren, farklı ruh halleri ve atmosferleri yansıtan bir orkestrasyon anlayışı ile trombonlara daha önce olmadığı kadar çok önem verdiği söylenebilir (Carse, 1922).

On sekizinci yüzyılın ortalarında ise trombonların opera orkestralarında artık kullanılmadığı fark edilmektedir. Bunun nedeni, bu dönemde operaların, duyguların derinleşen yelpazesini ifade etmek adına daha çeşitli enstrümanlara ihtiyaç duyması olabileceği gibi, trombonun doğal ton, entonasyon ve ses aralığı zorlukları barındırması da olabilir. Gluck'un "*Don Juan*" balesi, Handel'in "*Samson*" ve "*Mısır'da İsrail*" gibi eserleri trombonların on sekizinci yüzyılda tamamen ortadan kaybolmadığını göstermektedir (Guion, 2014). Ancak enstrümanın operatik orkestralarda kullanımı on dokuzuncu yüzyıla kadar oldukça sınırlı olmuştur. Gluck ve Handel'in trombonları operalarında ve oratoryolarında yer vermesi, onların bu enstrümanın potansiyelini gören ve müziğinde kullanmanın yeni yollarını arayan besteciler olduklarının bir kanıtıdır. Onların trombona yaklaşımı, sonraki besteciler üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur ve trombonlar, on dokuzuncu yüzyılın başlarında operatik orkestralarda yeniden yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Orfeo Operası ve Rönesans Hümanizmi

Rönesans döneminde, insanlığın değerini ve önemini vurgulayan bir felsefe olan hümanizmin yükselişi, antik Yunan ve Roma metinlerini yeniden keşfedilerek dönemin sanatsal yapıtlarında etkileyici olmalarını sağlamıştır. Rönesans hümanizmi, müzik alanında antik Yunan ve Roma sanatının temellerini yeniden işlemeye öncülük ederek, müziği daha sofistike bir hale getirdiği ve sanatsal yaklaşımı her alanda genişlettiği söylenebilir.

Rönesans'ın antik örneklerle göre işlediği ilk sorun insan sorunudur. İnsanı arayan, insanın özü ile bu dünyadaki yerinin ne olduğunu araştıran çalışmalara Rönesans'ta ve sonraları da hümanizm adı verilmiştir. Böylece, Yeniçağ'ın ilk adımı ve ilk başarısı, benliğini bulmuş, kişiliğini duymuş insanı ortaya koymasındır (Say, 1997: 116).

Rönesans döneminde sanat ve edebiyattaki yenilik eğilimleri müziği doğrudan etkilemiş, doğallığı ve akıcılığı yansıtan yeni bir müzikal stil gelişmiştir. Dans müziği, bu tarzın en belirgin özelliklerinden biridir ve danslara eşlik eden çalgıların ses renkleri ve güçlü ritimleri ile bu tarzın coşkunu yansıtır. Dinsel ve dindışı yapıtlarda zenginleşen armonik yapılar da Rönesans müziğinin önemli unsurlarıdır (İlyasoğlu, 2009: 31).

Hümanizm felsefesi müzik alanında, Rönesans Madrigali'ni, yeni bir polifonik anlayışı gelişimini ve Monteverdi'nin Orfeo'su ile yeni bir opera stilini beraberinde getirir. Monteverdi'nin eserleri, hümanist idealler ve yeniden canlanan antik Greko-Romen felsefeleri ile insan düşüncesi ve duygusu hakkında daha fazla şey öğrenme arzusunu yeni Rönesans müzikal nitelikleri ile aktarmaktadır.

Dönemin egem en ruhu, insancıdır. Rönesans sanatçısı Kilise ve imparatorun otoritesinden kurtulma çabalarındadır. Öznel duygularını sıcak bir dille anlatan bir biçim geliştirir. O rtaçağ'ın yalnız cennete hazırlanan ortamı yerine bu dünyanın yaşam aya, keşfedilmeye değer olduğu düşüncesi yaygınlaşmıştır. İnsan olmanın kendine özgü bir soyluluğu ve değeri vardır (İlyasoğlu, 2009: 32).

Monteverdi ve Orfeo Operası

Jacopo Peri gibi operanın yaratılmasına öncülük eden birkaç önemli besteci olsa da, Claudio Monteverdi, günümüze kadar ulaşan üç önemli eseri ile opera tarihinin oluşumunda rol oynayan, müzik tarihinin en önemli bestecilerinden biri olarak kabul edilir. Monteverdi'nin, William Shakespeare'in çağdaşı olarak, onun tiyatrodaki yaptığı devrimi müzikte gerçekleştirdiği söylenebilir (Say, 1997: 169).

Monteverdi, besteci olarak ilk yıllarında, Madrigal müziğini yaratmak için Rönesans polifonik yazı stilini kullanmıştır. Genellikle iki ila beş ses için yazılmış, çoğunlukla polifonik ve kontrpuant bir vokal eser olan Madrigal'in ilk örnekleri, Rönesans'ın zirvesinde olduğu 1587'de yayımlanmış, Monteverdi'nin kariyerinin temellerini oluşturmuştur.

Giulio Caccini'nin *Euridice*'si ve Jacopo Peri'nin *Euridice*'si Ovidius'un Metamorfozlar'ında anlatılan Orfeus mitosunun ilk müzikal temsilleri, Monteverdi'nin L'Orfeo'sunun doğrudan öncüleridir. Monteverdi, L'Orfeo'nun müziğini yazdığına, Gonzaga sarayında uzun süredir sahne müziği icracısı ve düzenleyicisi olarak görev yapması nedeniyle tiyatro müziğinde oldukça deneyimlidir. Bu duruma, 1604-05 Mantova Karnavalı için yazdığı "*Gli amori di Diane ed Endimone*" adlı bale bir örnek olarak gösterilebilir.

Orfeo Operası, ilk sahneleme performansından sonra Mantova'da ve muhtemelen sonraki birkaç yıl içinde diğer İtalyan sanat kentlerinde tekrar sahnelenmiştir. Bestecinin 1643'teki ölümünden sonra opera, 19. Yüzyıl sonlarına kadar büyük ölçüde unutulmuş, 1911'de Paris'te ilk modern dramatize edilmiş performansın ardından giderek daha fazla tiyatrodaki görülmeye başlanmıştır. 2007'de opera prömiyerinin dört yüzüncü yıldönümü, dünya çapında sergilenen performanslar ile kutlanmıştır.

Görsel 1: Orfeo operasının kapak sayfası. İlk baskı. (Petrucci Music Library, 2023)

Monteverdi'nin Opera Yapıtlarında Orkestrasyon Yaklaşımı

Monteverdi Orkestrası yaylı çalgılar ile nefesli çalgılar bakımından önemli zenginliğe sahiptir Altar, 2010: 52). Bu sayede operanın ve opera orkestrasyonunun gelişimindeki rolü önemlidir. Sonrasında gelen besteciler, Monteverdi'nin orkestrasyon yaklaşımından esinlenerek, her bir çalgının topluluk içinde daha

etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamışlardır. Opera sanatının Monteverdi ile kazandığı ivme, çalgı müziğinin ve çalgıların gelişimini de beraberinde getirmiştir (Say, 1997: 171).

Operada ilk gelişimi Monteverdi'de görüyoruz. 1607 yılında bestelediği 'Orfeo' adlı operası ile orkestrayı birinci plana almış, ses türlerini zenginleştirmiştir. Gagliani ve Rossi gibi bestecilerle koro, resitatif ve gelişmiş arya türleri doğmuş, 1673'te Venedik'te ilk opera binasının açılmasıyla sanatın merkezi Floransa'dan bu şehre geçmiştir. Burada koro ikinci plana alınmış, 'arioso', 'canzone', 'cavatine' gibi yeni teganni şekilleri katılmış, resitatif önem kazanmıştır (Yener, 1992: s.XI).

Günümüz operasında çalan enstrümanların bütünü "orkestra" olarak kabul edilse de, Monteverdi zamanında bu bir "orkestra" olarak adlandırılmamaktadır. Bu dönemde müzik topluluğu, performans sırasında imkanlar dahilinde mevcut olan enstrümanların şarkıcılara eşlik etmek için bir araya gelmesi fikri üzerine kurulu bir yapı olarak karşımıza çıkar. Hangi enstrümanların kullanılacağı, günümüze ulaşan sınırlı sayıdaki kaynaktan genellikle spesifik olarak aktarılmamıştır. Monteverdi operanın hangi enstrümanlarla çalınacağını özel olarak belirten ilk Rönesans bestecisidir ve bu rönesans dönemi için oldukça yeni bir kavramdır (Zieg, 2021, s.46). Monteverdi, La Favola d'Orfeo'yu yazdığından bu belirsiz enstrümantasyon yöntemini değiştirme yoluna gitmiş, belirli enstrümanlar ile standart bir sistem kurulmasına yardımcı olmuştur. Bu yeni orkestrasyon anlayışı, müzikal performansın tarihini, yeni eserler yazılması ve gelişimini, hatta ileriki dönemlerde yazılan müziklerin ses rengini tamamen etkilemiştir.

İtalyan operası 17.yüzyıl başında Monteverdi'nin yapıtlarıyla ünlenmiştir. Monteverdi operaları armoni, melodi ve orkestra renkleriyle metindeki dramatik özelliği canlandırır. Besteci, dramatik madrigali Tancredi ile Clorinda'nın Savaşı'nda (Combattimento di Tancredi e Clorinda) doğal sesleri kullanarak insan duygularının müzikteki eşdeğer anlatımını arar. Savaşın silahların sesini orkestra çalgılarında duyarız (İlyasoğlu, 2009: 48).

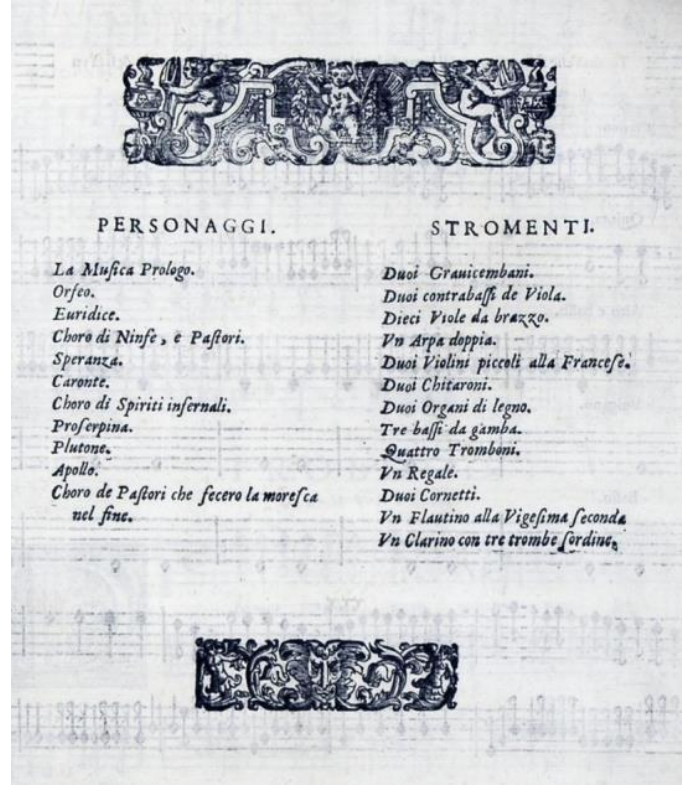
Monteverdi'nin opera orkestrasına getirdiği en temel değişiklik biri de topluluğun büyüklüğü olmuştur. La Favola d'Orfeo'dan önceki on yıllarda yazılan operalar, sürekli bas ve birkaç solo enstrümandan oluşan küçük oda orkestraları ile sınırlı iken Orfeo, en az kırk enstrümandan oluşan bir orkestra için tasarlanmıştır (Anderson, Estes , & Hansen, 2019). Monteverdi'den önce de besteciler dramalarında kalabalık enstrümantasyonlar kullanmışlardır ancak Monteverdi'nin operada genişletilmiş bir orkestra uygulaması öncekilerden dramatik olarak daha etkilidir. Monteverdi, sonraki dönemde operanın temel bir tekniği haline gelecek olan, sahnedeki dramanın duygu durumunu değiştirmek adına enstrümantasyonu kullanan ilk bestecidir (Redlich, 1952: 96-99).

Monteverdi, operanın yayımlanan ilk partiyonunda, belirli sahneleri ve karakterleri tasvir edecek farklı enstrüman gruplarıyla birlikte toplamda yaklaşık 40 çalgının kullanılacağını belirtir. Monteverdi orkestrayı "temel çalgılar", "telli çalgılar" ve "nefesli çalgılar" olarak üç gruba ayırır. Temel çalgı grubu genellikle akorlardan sorumludur ve bu gruba tuşlu (klavyeli) veya yaylı çalgılar dahildir. Telli ve üflemliler çalgı grupları ise metnin anlatmak istediği duyguları yansıtmak, solistlere uyum sağlamak amacıyla ve orkestranın müzikal renk değişiklikleri için kullanılmıştır (Anderson, Estes , & Hansen, 2019: 3).

Monteverdi'nin, yayımlanan partiyonda eserde nasıl bir orkestra kullanılacağını belirttiği görülür (Petrucci Music Library, 2023). Ancak, enstrümanların her birinin kendi özelinde tam olarak ne şekilde çalınacağı belirtilmez. Bu durumun sebebi, dönemin icracılarının aynı zamanda genellikle besteci olmaları ve dönem gelenekleri gereği partitür dışına çıkma alışkanlığının fazlasıyla yerleşmiş olması olabilir. Rönesans geleneğinde enstrüman icracıları bestecinin genel talimatlarını takip ederler, ancak doğaçlama yapmak için büyük ölçüde bireysel özgürlükleri vardır. Çağın opera bestecilerinin, örneğin Peri ve Caccini'nin, şarkıcıların yer yer doğaçtan söyleyişe başvurmalarını hoşgörmeleri, daha da ilerisi, desteklemeleri, İtalyan operasında bir emprovizasyon geleneğinin doğmasına da yol açmıştır (Mimaroglu, 1995: 35). Bu durum, Monteverdi'nin eserini daha sonraki opera kanonundan ayırmakta ve L'Orfeo'nun her bir performansını benzersiz ve bireysel bir deneyim olmasını sağlamaktadır. Operanın başlangıcında yer alan toccata adlı enstrümantal bölüm buna bir örnek olarak gösterilebilir.

Orfeo'nun orkestrasında yaylı çalgılar grubu, violin ailesinden on üyeden (Viola da braccio), iki kontrabas (Contrabassi de Viola) ve iki küçük violinden (Violini piccoli alla Francese) oluşur. Viola da braccio, her biri iki keman, iki viyola ve bir viyolonsel içeren iki beşli gruptur. Üflemliler grubu dört veya beş trombon (sackbuts), üç trompet ve iki kornet içerir. Continuo grubu iki klavsen (Duoi Gravicembani), bir çift arp (Arpa doppia), iki veya üç gitarron, iki boru org (organi di legno), üç bas Viola da gamba ve bir regal

veya küçük kamış orgundan oluşur. Bu grupların dışında iki blokflüt (flautini alla Vigesima secunda), sadece operanın açılış toccatasında kullanılan bir klarino ve muhtemelen bir veya daha fazla cittern vardır (Glover, 1986).

Görsel 2: Monteverdi'ni Orkestra Grubu. İlk Baskı. (Petrucci Music Library, 2023)

Yenilikçi bir yaklaşım: Trombonun Orfeo operasında kullanımı

Rönesans döneminde, bakır üflemeli çalgılar önemli gelişmeler göstermiştir. Büyük savaş boruları, 15. yüzyıldan itibaren daha zarif bir eğrilik kazanmış, avcı borusu olarak bilinen korno bu dönemde son ve kesin biçimini almıştır. Trombonda ise sürgünün geliştirilmesi daha tatlı bir ses rengine olanak verir (Say, 1997: 162). Bu durum teknik pasajların çalınmasını da kolaylaştırmıştır. Monteverdi'nin Orfeo'su, dönemde trombonun kullanımına dair değerli fikirler vermektedir. Monteverdi giriş açıklamalarında eser için dört trombon istemesine rağmen, bu enstrümanlar için asıl partilerin notasyonda yer almaması, dönem bestecilerinin enstrüman seçimini genellikle müzisyenlerin doğaçlama yapmasına imkan verecek şekilde serbest bırakmalarına bir örnek olabilir. Monteverdi'nin opera orkestrasında trombonlar daha bağımsız bir rol oynamış ve büyük ölçüde operadaki değişken duyguları veya atmosferi vurgulamak için kullanılmıştır (Carse, 1922).

Monteverdi, Peri'nin düzenlediği orkestraya göre daha geniş olarak kurduğu kendi orkestrasını, yalnız melodiyi hatlarını duble etmek üzere, sırf eşlik etmek için kullanmakla yetinmedi. Aynı zamanda orkestraya ilk olarak bağımsızlık da verebildi. Sanatçının bu tutumu, her şeyden önce, bütün enstrümanlara teker teker sahip oldukları ses ve renk kişilikleri bakımından verilen yeni görevlere ve enstrümanların orkestra içinde elde ettiği yepyeni benliğe de dayanmaktadır (Altar, 2010: 50) Operanın her perdesi, hikayenin bir bölümünü anlatır ve her bölüm bir koro ile sona erer. Beş perdelik yapısına rağmen, L'Orfeo'nun ara verilmeden ve perde ineksizin kesintisiz bir şekilde oynandığı muhtemeldir (Whenham, 1986). Dramanın yapısal örüntüsündeki değişimleri belli etmek adına farklı enstrüman gruplarının seçilmiş olduğu fark edilmektedir. Pastoral dünyayı temsil eden enstrümanlar yaylılar, klavsenler, arp, orglar, blokflütler ve gitarronlardır. Geri kalan enstrümanlar, çoğunlukla da üflemeliler, yeraltı dünyası ile ilişkilendirilir. Ancak, bu ayırım kesin değildir; yaylılar Hades sahnelerinde birkaç kez görülür. Trombonlar, özellikle yeraltı dünyasının derinliklerinde yer alan "cehennem" sahnesinde etkili bir şekilde kullanılmıştır.

Bu genel düzen içinde, belirli enstrümanlar veya kombinasyonlar ana karakterlere eşlik etmek için de

kullanılır. Orfeo'ya arp ve organ eşlik ederken, çobanlara klavsen ve chitarrone eşlik eder. Orfeo'nun arp ve org eşliğindeki çıkışı, onun ölümden dönen bir kahraman olduğunu ve tanrısal bir misyonla dolu olduğunu vurgular. Yeraltı Dünyası tanrıları ise trombonlar ve regal tarafından korkutucu ve yenilmez karakterlerinin temsilinde kullanılır.

2. Perde'nin "Yeraltı Sahnesi"nde Orfeo yeraltında, Ölüler Ülkesi'nde görülür. Monteverdi trombonları mekanın soğuk, karanlık ve korkutucu atmosferini yansıtmak için kullanır. Trombonların derin ve uğultulu sesi, bu duyguları pekiştirerek müzikle seyirciye aktarır. Sahneyi tanıtan ritornelloda da trombonlar duyulur. Monteverdi'nin eser başındaki talimatları, sahne "Yeraltı Dünyası"na geçerken kemanların, orgun ve klavsenin susması ve müziğin trombonlar, kornetler ve regal tarafından ele alınması yönündedir. Monteverdi, Pluto'nun gücünü ve otoritesini vurgulamak için de yine trombonları sahneye çıkarmıştır. Orfeo ve Eurydice'nin bir araya gelmesi sırasında trombonların parlak ve zafer dolu sesi, müzikal duyguyu değiştirir. Monteverdi L'Orfeo'da trombonlar ile orkestraya çoğunlukla dokular ve derinlik ekler. Özel efektler yaratma çabasının yanı sıra, armonik yapıyı desteklemek için de kullanır.

Görsel 3: Orfeo Operası, İkinci perde "Orfeo". (Petrucci Music Library, 2023)

Sonuç

Monteverdi'nin L'Orfeo'su 17. yüzyılın müzikal tiyatrosunda, düz bir oyunun perdeleri arasında çalınan geleneksel "intermedio" anlayışını döneminin dışına taşımış ve ilk gelişmiş müzikal drama veya "opera" formuna dönüştürmüştür. Hümanist duyguların müzik aracılığıyla daha güçlü bir şekilde ifade edilmesini sağlamak için geleneksel müzik kalıplarından uzaklaşmış, yenilikçi orkestra ve düzensiz armonik aralıklar gibi öğeleri kullanarak, deneysel olarak tabir edilebilecek teknikleri ile döneminde fark yaratmıştır (Altar, 2010: 50). Monteverdi, operada daha önce genellikle müzik grupları olarak tabir edilebilecek toplulukları daha büyük ve daha karmaşık hale getirerek, enstrümantasyonun duygusal ifade ve sembolizm için kullanılmasını mümkün kılar. Opera artık daha çok "orkestra" ile icra edilen bir sanata evrilebilecektir. Bestecinin L'Orfeo operasında trombonları müzikal yapıyı zenginleştirmek için kullanım biçimi, yenilikçi bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, sonraki yıllardaki bestecileri de eserlerinde bu çalgıyı kullanmaya bir miktar teşvik etmiş olabilir. On sekizinci yüzyılın ortalarında trombonların opera orkestralarında kullanımı azalmıştır. Bunun nedeni, operaların duygusal yelpazesini ifade etmek için daha çeşitli enstrümanlara ihtiyaç duyması ve trombonun doğal ton, entonasyon ve ses aralığı zorlukları olabilir. Ancak Gluck ve Handel gibi besteciler, trombonları operalarında ve oratoryolarında kullanarak bu enstrümanın potansiyelini gösterdiler ve sonraki besteciler üzerinde önemli bir etkiye sahip oldular. Bu sayede trombonlar, on dokuzuncu yüzyılın başlarında operatik orkestralarda yeniden yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Monteverdi'nin L'Orfeo operasında trombonu kullanım biçimi, 19. yy'da trombonların opera orkestralarında ve oratoryolarda edineceği yere öncülük etmiş ve opera müziğinin daha etkileyici bir sanat formu haline gelmesine yardımcı olmuştur. L'Orfeo, opera tarihinde bir dönüm noktası olmasının yanı sıra orkestral müzik için de önemli bir eserdir. Monteverdi'nin geniş enstrüman yelpazesi ve yenilikçi orkestrasyon teknikleri kullanması, modern orkestranın gelişmesine katkı sağlamış, bu temel teknikler Berlioz ve Wagner gibi besteciler tarafından geliştirilmiş ve zenginleştirilmiştir. Bu sebeple Monteverdi'nin kendinden sonraki müzik dönemlerini doğrudan etkilediği düşünülebilir.

Kaynaklar

- Altar, C. M. (2000). *Opera Tarihi* (2 b., Cilt 1). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Anderson, S., Estes, G., & Hansen, P. (2019). La Favola d'Orfeo and the Role of the Operatic Orchestra. *2019 Festschrift: Claudio Monteverdi's Orfeo*.
- Carse, A. (1922). Brass Instruments in the Orchestra: An Historical Sketch. *Music & Letters*, Oct., 1922, Vol. 3, No. 4, 378-382.
- Fenlon, I. (1984). Monteverdi's Mantuan "Orfeo": Some New Documentation. *Early Music*, Vol. 12, No. 2 (May, 1984), 163-172.
- Glover, J. (1986). "Solving the musical problem" in *Whenham, John (ed.): Claudio Monteverdi: Orfeo*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Guion, D. M. (2014). *Trombone: Its History and Music, 1697-1811*. Taylor & Francis.
- Howes, F. (1924). Notes on Monteverde's 'Orfeo'. *The Musical Times*, Jun. 1, 1924, Vol. 65, No. 976, 509-511.
- İlyasoğlu, E. (2009). *Zaman İçinde Müzik*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Mcdonald, M. (2015). Mythical Musical Drama in Monteverdi. *Arion: A Journal of Humanities and the Classics*, Vol. 23, No. 2 (Fall 2015), 149-182.
- Mimaroglu, İ. (1995). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Petrucchi Music Library*. (2023, 08 08). Imslp.org: [https://imslp.org/wiki/L%27Orfeo%2C_SV_318_\(Monteverdi%2C_Claudio\)](https://imslp.org/wiki/L%27Orfeo%2C_SV_318_(Monteverdi%2C_Claudio)) adresinden alındı
- Redlich, H. F. (1952). *Claudio Monteverdi: Life and Works*. Oxford University Press.
- Say, A. (1997). *Müzik Tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Tomlinson, G. (1992). *Monteverdi and The End of The Renaissance*. Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press.
- Whenham, J. (1986). *Five acts, one action" Claudio Monteverdi: Orfeo*. London: Cambridge University Press.

Yener, F. (1992). *100 Opera*. İstanbul: Bateş Yayınları.

Zieg, A. N. (2021). The Rise of Opera in Monteverdi's Orfeo. *Musical Offerings: Vol. 12 : No. 2*, Article 1.

INNOVATIONS MONTEVERDI BROUGHT TO OPERA BY USING TROMBONES

Mertcan PARLAR

ABSTRACT

Monteverdi's 1607 work L'Orfeo is considered an important turning point in the artistic and technical development of opera art. The opera L'Orfeo, which is about the tragic love story of Orfeo and Eurydice from Greek mythology, pioneered the establishment of a dramatic and impactful opera art with its remarkable musical approach, dramatic scenes and, strong emotions. The innovative style that Monteverdi introduced with his opera L'Orfeo draws attention with the use of a large orchestra. In this work, approximately 40 instruments are arranged in different groups to depict specific scenes and characters. Although there is no complete orchestration structure, according to the Renaissance tradition, the performers follow the instructions given by the composer and have considerable freedom to improvise, making each performance unique. Monteverdi Orchestra has a rich and widely constructed instrumentation including many string and wind instruments. In Orfeo, stringed instruments, harpsichords and flutes generally depict pastoral themes, while brass instruments depict the feelings of the underworld. This new orchestration approach enabled each instrument to be used more effectively within the ensemble. Trombones, a relatively new instrument in the early 17th century, helped Monteverdi realize his vision of creating expressive music in his opera L'Orfeo. Monteverdi's unusual use of trombones is one of the most notable features of his opera and helped establish this instrument as an important role in orchestral music.

Keywords: Trombone, Monteverdi, Orfeo, Opera Orchestra